

Ekokymppin tiedotuslehti kotitalouksille | 2022



ekokymppi

YHTENEN JUTTI

JULKINEN TIEDOTE | JAETAAN KAIKKIIN KOTITALOUKSIIN

s.7

Korjaus on
kestävä trendi

s.8

Ota talteen
lajitteluohjeet

s.12

Vieraslajit veks!

s.4

TYTÄR HERÄTTELI
LAJITTELEMAAN



Lajittelua, jätehuoltoa ja kiertotaloutta – porukalla!

Jätelaki on muuttunut, ja sillä on vaikutuksia jätehuollon toteuttamismalleihin toimialueellamme eli Kainuussa ja Vaalassa. Osa muutoksista on tullut voimaan jo heinäkuussa 2021, ja osalle on asetettu siirtymäaikaa vuoteen 2022–24 saakka. Suurimmat muutokset koskevat bio- ja hyötyjätteen kuljetuksia, poistotekstiilien keräystä, kompostointi-ilmoituksia sekä pakkausjätteen kuljetusten hyvitysmaksuja.

Mullistavin lakimuutos koskee jätteenkuljetuksia. Reilun vuoden kuluttua vastaamme bio- ja hyötyjättekuljetuksien kilpailuttamisesta ja järjestämisestä asumiseen käytettävien kiinteistöjen ja kuntien hallinto- ja palvelukohteiden osalta. Sekä jättekuljetukset jäävät lain myötä edelleen vanhaan kuljetusjärjestelmälliin, jossa kiinteistön haltija itse kilpailuttaa jäteastian tyhjennykset. Valmistaudumme tämän vuoden aikana tarkemmilla suunnitelmilla ja kilpailutuksilla kuljetusjärjestelmän muutokseen kaikkien yhteistyökumppaneidemme kanssa. Vuoden 2023 aikana olemme yhteydessä kiinteistön haltijoihin ja annamme ohjeita tulevaa muutosta varten.

Uudistetun EU:n jätedirektiivin mukaan yhdyskuntajätteestä tulee kierrättää 55 prosenttia vuonna 2025 ja 65 prosenttia vuonna 2035. Jotta näihin kierrätystavoitteisiin päästään, on jätteen erilliskeräystä lisättävä, etenkin biojätteen sekä tekstiilien osalta. Poistotekstiileille eli sellaiselle tekstiilijätteelle, jota ei voida käyttää uudelleen, onkin uuden jätelain mukaan järjestettävä keräys vuoden 2023 alusta alkaen. Suunnittelemme poistotekstiilin keräyspisteitä lajitteluasemillemme ja joidenkin yhteistyökumppaneiden tiloihin. Erilliskerätty poistotekstiili toimitetaan Paimion upouudelle tekstiilien käsittelylaitokselle, jossa siitä valmistetaan tekstiilin uusiokuitua teollisuuden tarpeisiin.

Biojätteen keräys ja käsittely tulee jätelain myötä entistä tarkempaan valvontaan. Ekokympeillä on jätehuoltoviranomaisena velvollisuus valvoa kompostointia kiinteistön haltijan tekemien ilmoitusten perusteella. Kompostointi-ilmoituksen sisältöön tulee joitakin lisävaatimuksia kuten se, että kompostorin koko, rakenne ja vuotuinen käyttöaika on ilmoitettava. Tämän lisäksi kompostointi-ilmoitus muuttuu määräaikaiseksi. Uudistamme ensi syksynä jätehuoltomääräykset, jossa myös nämä määräajat tulevat esille.

On tärkeää muistaa, että jätelain keskeisenä tavoitteena on kierrätyksen tehostamisen lisäksi jätteen synnyn ehkäisy. Siihen meillä kaikilla on mahdollisuus vaikuttaa, kun hankimme tavaraa vain tarpeeseen ja korjaamme ja kierrätämme tuotteita. Jätteiden tehokas lajittelu puolestaan mahdollistaa kiertotalouden toteutumisen, mikä edistää innovaatioiden, yritysten ja työpaikkojen syntyä. Näihin luontoa ja luonnonvaroja säästäviin talkoisiin tarvitaan meitä kaikkia – asukkaita, jätteenkuljettajia, yrityksiä, yhteisöjä, kouluja, päiväkoteja ja jätelaitoksia. Meillä kaikilla on yhteinen tavoite: rakentaa siisti, viihtyisä ja turvallinen ympäristö ja tulevaisuus. Tehdään se porukalla!

JUKKA OIKARINEN | TOIMITUSJOHTAJA, KAINUUN JÄTEHUOLLON KUNTAYHTYMÄ

Pääkirjoitus	2
Ajankohtaista	3
Tyttären sanat herättivät lajittelemaan	4
Jätelaista potkua jätemäärän vähentämiseen ja kierrätyksen lisäämiseen	6
Poistotekstiilien keräys alkaa koko Suomessa vuoden 2023 alusta	6
Korjaus on kestävä trendi	7
Kiitos kun lajittelet!	8
Usein kysyttyä	10
6 vinkkiä lemmikin ilmasto-kuorman keventämiseen	11
Teemme yhdessä parasta lajittelua, jätehuoltoa ja kiertotaloutta	12
Vieraslajit veks!	12
Mikä keräyspiste ja kuka vastaa?	14
Hyödynnä lajitteluasemapalvelut	16

Yhteinen juttu on Kainuun jätehuollon kuntayhtymän asiakaslehti

Painos 52 500 kpl
Toimitus Sari Komulainen ja Itä-Suomen jäteneuvonnan yhteistyöryhmä
Painopaikka Punamusta Oy, Joensuu 2022
Taitto Avidly

Kainuun jätehuollon kuntayhtymä
www.ekokymppi.fi
Vaihde 08 636 611

Itä-Suomen jäteneuvontayhteistyössä ovat mukana kunnalliset jäteyhtiöt Jätekuikko Oy, Metsäsairila Oy, Puhas Oy, Ylä-Savon Jätehuolto Oy ja jätelaitos Kainuun jätehuollon kuntayhtymä sekä jätettä energiaksi hyödyntävä Riikinvoima Oy. Jaamme tietoa jätehuollon palveluista ja lajittelun tärkeydestä sekä autamme ihmisiä tekemään valintoja puhtaamman ympäristön puolesta. Tuotamme yhteistyössä muun muassa Yhteinen juttu -asiakaslehteä ja seinäkalenteria.

Kesäaika alkaa pian lajitteluasemilla

Kaikilla Ekokympin lajitteluasemilla alkaa toukokuun alussa kesäaika, mikä tarkoittaa lisää aukioloaikoja. Normaalien aukioloaikojen lisäksi asemat palvelevat parillisten viikkojen lauantaina kello 10–13. Sotkamon lajitteluasema palvelee lisäksi perjantaisin kello 12–18 lokaan loppuun saakka. Kuhmossa ylimääräinen aukiolopäivä on torstaisin kello 12–18 elokuun loppuun saakka ja Ristijärvellä tiistaisin kello 9–15 syyskuun loppuun saakka.

Kaikki lajitteluasemat palvelevat klo 10–13 seuraavina lauantapäivinä: 7.5., 21.5., 4.6., 18.6., 2.7., 16.7., 30.7., 13.8. ja 27.8.

Hyötyjäte maksutta, sekajäte ja rakennusjäte maksua vastaan

Kaikilla lajitteluasemilla otetaan pienkuormina vastaan lukuisia kodin jätelajeja, joista hyötyjätteiden ja vaarallisten jätteiden vastaanotto on maksutonta. Maksullista jätettä ovat sekajäte energiaksi ja rakennusjäte sekä suuret jätetuormat ja suuret jätteet kuten sohvat ja joustinpatjat. Yrityksille jätteen vastaanottopalvelu on maksullista.

Vieraskasvilajeista ja niiden tunnistamisesta, sekä käsittelystä on iso juttu sivulla 11. Vieraslajit Veks!

Lupini

Kurttureus

Jättiukonputki

Jättipalsami

LAITA TÄHÄN KASAAN

Vihreät osat ja kuivattu juurakko

Maanpäälliset osat

Kukkimaton, kuivanut/ murskattu kasvi

VIE LAJITTELUASEMALLE SÄKKIIN PAKATTUNA

Siemenkodat ja kukinnot

Juuret ja marjat

Koko kasvi huolellisesti pakattuna

Kukinnot, siemenet ja kukkinut kasvi

Kodin puutarhajätteiden ympärivuorokautinen vastaanotto lajitteluasemilla

Kotipihan haravointijätteet ja metsätähteet (risut ja oksat) voi viedä maksutta Risu-Mattilaan ja lajitteluasemille. Kaikilla asemilla on tulevana kesänä mahdollista ottaa puutarhajätettä vastaan ympäri vuorokauden ja kaikkina vuodenaikoina. Vaalassa puutarhajätteet voi ympärivuorokautisesti viedä kunnan jätevedenpuhdistamolle.

Kajaanin Risu-Mattila palvelee myös ympäri vuorokauden, mutta vain kesäkausi-kausina, koska Risu-Mattilassa ei ole talvikunnossapitoa. Vuolijoen ja Otanmäen asukkaille on kesäaikaan puutarhajätteen keräyspaikka osoitteessa Otanmäentie 656. Talvisin lumisena aikana puutarhajätteet voi viedä Majasaaren jätekeskukseen.

Vieraslajit erillään muusta puutarhajätteestä
Vieraskasvilajeja kuten kurttureusua, lupiinia ja jättipalsamia ei saa laittaa tavallisen puutarhajätteen sekaan. Niitä otetaan maksutta vastaan kaikilla lajitteluasemilla ja Majasaaren jätekeskuksessa seuraavin ohjeistuksin:

- Mikäli vieraslajit ovat lisääntymiskykyisiä eli niissä on siemeniä, vieraslajijäte on säkitettävä ja toimitettava lajitteluasemalle/ jätekeskukseen aukioloaikoina. Tällöin myös lajitteluaseman tai jätekeskuksen henkilökunnalle on ilmoitettava, mitä säkit sisältävät.
- Lisääntymiskyvytöntä vieraslajijätettä, ns. vihreää kasvijätettä, otetaan sellaisenaan vastaan puutarhajätteen vastaanottoon. Risu-Mattilassa ja lajitteluasemilla on näille jätteille omat paikkansa, jotka on merkitty oheisella kyltillä.

TYTTÄREN SANAT HERÄTTIVÄT LAJITTELEMAAN

Luokanopettaja, kolmen tyttären äiti **Minna Mäkinen** on alkanut lajitella jätteitä tehokkaammin pikkuhiljaa. Varsinaisen lajitteluherätyksen saivat aikaan oma tytär, oma äiti, työ kasvattajana sekä biokimppa naapureiden kanssa. Nyt hän tuumaa, että kun roskis kevenee, omatuntokin kevenee.

Joensuulainen Minna Mäkinen on elänyt lapsuutensa ja nuoruutensa 1970- ja 1980-luvulla Pohjanmaalla. Hän muistelee, että silloin kaikki jätteet tuupattiin yhteen roskikseen, eikä muusta viis. Samalla hän kuitenkin muistaa, että oma äiti kompostoi, korjasi tavaroita eikä juurikaan heittänyt ruokaa pois.

”Oma äitini on ollut aina ekologinen ja elänyt nuukasti. Äiti teki esimerkiksi ylijääneistä keitetyistä perunoista aina paistinperunoita. Ihailenkin entisajan talouksia, joissa kaikki käytettiin hyväksi eikä mitään heitetty turhaan pois.”

Mäkisen oman perheen lajittelu- ja kierrätysinto koheni oikeastaan vasta yhdeksän vuotta sitten, kun perhe muutti omakotitaloon Joensuun Mutalaan. Aiemmassa kerrostalokodissa ei tuolloin vielä kerätty muovia eikä biojätettä.

Minnan biojätteen keräysherätyksen sai aikaan oma tytär Aina nelisen vuotta sitten. Tyttö tuli kerran koulusta kotiin ja kertoi, että opettaja oli tunnilla kysynyt, kenen kotona kerätään biojätettä. Aina ei ollut voinut nostaa kättä, ja se hävetti häntä kovasti.

”Siitä tuli sellainen olo, etten enää voi laittaa banaaninkuoria, kahvipusseja tai ruuantähteitä poltettavaan jätteeseen, vaan pitää toimia esimerkkinä.”

Samaan aikaan postilaatikkoon tuli sopivasti jätehuoltoyhtiön biokimppamainos. Minna kyseli heti naapureilta, lähtisivätkö he biokimppaan. Kaikki näyttivät vihreää valoa, joten hän tilasi biokimppa-astian neljää perhettä varten.

Perhe lajittelee nyt kaiken

Minna kertoo, että tuntui mahtavalta aloittaa biojätteen keräys. Omatunto ei enää soimannut sen suhteen. Kun lajittelukärpänen puraisi syvemmin, perhe alkoi kerätä kierrätettävää tavaraa ja eri jätelajeja ulkovarastoon. Tyhjennysrumba hoitui kerran kuussa.

”Sitten huomasin, että varastoon alkoi tulla hiiriä, vaikka kaikki purkit ja purnukat oli huuhdeltu. Päätimme saman tien siirtää kaikki keräysastiat sisälle ja viedä jätteet keräyspisteelle useammin eli 1–2 kertaa viikossa. Se on toiminut.”

Joensuun Prisman edustalta löytyy kaikki perheen tarvitsemat keräyspisteet, myös muovin keräyspiste. Perhe lajittelee nyt kaiken: biojätteen, poltettavan jätteen, muovit, lasin, metallin, kartongin, vaaralliset jätteet sekä sähkö- ja elektroniikkalaitteet.

Minna Mäkinen kannustaa kuluttamaan vähemmän sekä lainaamaan ja kierrättämään enemmän. ”Olen itse aina ollut keräilijä, mutta yritän päästä siitä irti. Minusta on mahtavaa, jos vaikka joku kirja tai vaate kiertää ihmiseltä toiselle, esimerkiksi vaatelainaamot ovat tosi IN.”



varastoon hetkeksi, koska muuten keittiö tuntuu liian epäsiistiltä.

Minna kertoo, ettei aina tiedä, mikä jäte kuuluu mihinkin keräykseen. Hän toivoisikin, että kaikissa pakkauksissa joskus vielä lukisi, miten ne kierrätetään. Entäs jos ei oikein tiedä, mistä lajittelun aloittaisi?

”Kannattaa miettiä, mistä olisi itselle helpointa aloittaa. Itseään voi myös motivoida niin, että miettii, minkälaisen jättekasan haluaa jättää lapsilleen ja lapsenlapsilleen. Lajittelu ei vaadi juurikaan investointeja, vaan ainakin meillä lähinnä keräyspussukoiden sietokykyä ja luovuutta”, Minna rohkaisee.

Aina on toivoa – ja suuntana kestävä elämäntapa

Minna on herännyt vastuullisempaan arkeen myös ammattinsa takia. Hän kävi Opettajat kestävä kehityksen muutosagentteina -koulutuksen kolme vuotta sitten. Samaan aikaan perheen nyt 17-vuotias esikoistyttö jätti punaisen lihan pois ruokavalioistaan. Se on osaltaan muuttanut perheen ruokailutapoja ja ostoskäyttäytymistä.

”Silloin itselleni heräsi laajemmalti se ajatus, ettei pitäisi ostaa turhaa, remontoida remontin vuoksi, syödä liikaa punaista lihaa tai seisoa suihkussa pitkään, sillä tämänhetkisillä kulutustottumuksilla yhteinen maapallomme ei kestä.”

Minna pitää tärkeänä sitä, että kouluilla on kestävä kehityksen suunnitelmat ja työryhmät, ja jäteneuvojat käyvät kouluilla kertomassa, miten kierrätetään ja millä tavalla kiertotalous toimii.

”Ostin omaan luokkaan lajittelukorit syksyllä. Niissä on jätelajien nimilaput tavutettuina, koska opetan ensimmäistä luokkaa. Lajittelu on hyvin tärkeää oppilaille, he eivät halua heittää roskia väärin paikkoihin.”

”Vanhempien ja opettajien tehtävä onkin opettaa lapsille kestävä elämäntapa – ja oppia se toki ensin itse. Pitääpäs muuten kysyä koulussa, kuinka monen kotona kerätään biojätettä”, Minna naurahtaa ja iskee silmää.

Sitten hän vakavoituu: ”Ihmisten olisi hyvä ymmärtää, että vähemmälläkin tulee toimeen. Toivoa menettämättä. Kun toimimme yhdessä kestävä kehityksen eteen, niin hyvä tästä vielä tulee!”



Jätelaista potkua jätemäärän vähentämiseen ja kierrätyksen lisäämiseen

Uusi jätelaki ja niitä täydentävät asetukset ovat tulleet voimaan viime vuoden aikana. Muutoksilla pyritään vähentämään jätteiden määrää, lisäämään tavaroiden ja materiaalien uudelleenkäyttöä ja kierrätystä. Esimerkiksi yhdyskuntajätteen kierrätysasteen tulisi nousta vuoteen 2035 mennessä 65 prosenttiin. Nyt yhdyskuntajätteen kierrätysaste on meillä 42 prosenttia. Haaste on iso meille kaikille. Yhdyskuntajätettä tulisi lajitella kiertoon entistä huolellisemmin kodeissa, mutta myös hallinto-, palvelu- ja elinkeinotoiminnassa.

Jätelain muutos lisää lajittelumahdollisuuksia; uudistus tuo nykyistä useammalle kotitaloudelle entistä parempia jätehuoltopalveluja. Oma kunnan jätelaitos järjestää kaikissa taajamissa biojätteen ja pakkausjätteiden keräyksen isoimmille kiinteistöille. Pakkausjätteiden keräyksen järjestämisestä on sovittu kuntien ja pakkaustuottajien välisellä yhteistyösopimuksella. Tämä on erinomaisen hyvä uudistus, sillä etenkin niillä alueilla, joilla kunta jo nyt hankkii asukkaan puolesta jätteen kuljetukset, saa asukas kaiken jätehuoltoon liittyvän palvelun ”yhdelta luukulta”.

Kierrätysasteen nostotalkoissa asukkaan tehtäväksi jää tarkastella omaa jättekäyttäytymistä kriittisesti. Jos parannettavaa on jätemäärän vähentämisessä ja lajittelun lisäämisessä, on sen eteen nähtävä pieni vaiva. Oman kunnan jätelaitos kyllä antaa tähän tukea esimerkiksi maksuttomalla lajitteluneuvonnalla. Parhaimmillaan tuki on myös taloudellista; lajittelemattoman sekajäteastian tyhjennys voi olla kalliimpaa ja lajiteltujen hyötymateriaalien keräys edullisempaa asukkaalle.

Asukas voi luottaa siihen, että oman kunnan jätelaitos on asukasta, ympäristöä ja taloutta huomioiva kiertotalousasiantuntija. Se ei vain tuo asukasta lähelle jätehuoltopalveluja, vaan samalla se edistää julkisilla hankinnoilla ja alueellisilla kiertotalousratkaisuilla resurssitehokkuutta sekä hillitsee ilmastonmuutosta. Nämä teot satavat suoraan aluetalouden laariin, kun jätehuollon asukashinnat pysyvät kurissa ja asukkailta jää raahaa muiden palvelujen kuluttamiseen.

Jotta lajittelutalkoot eivät jäisi vain kotitalouksien ja kuntien harteille, olisi hyvä, että yksityiset jätealan yritykset motivoisivat myös palvelu- ja elinkeinotoimijoita järjestämään oman jätehuoltonsa ajan tasalle. Kuluttajaa usein ihmetyttää se, miksi vaikkapa yrityksissä, toimistoissa, julkisissa tiloissa tai majoituspalveluissa ei ole samanlaisia lajittelumahdollisuuksia kuin kodeissa.

Uuden lain myötä jätekuljetustyötä tulee olemaan aikaisempaa enemmän. Jätelakiin on kirjattu kunnille myös vaatimus tehdä kuljetushankinnat niin, että kaikenlaiset – myös pienemmät paikalliset – kuljetusyritykset menestyisivät kilpailutuksissa. Kuntien jätelaitokset tekevät yhteistyötä kuljetushankintojen kehittämiseksi. Muutosten onnistunut läpivienti edellyttää kaikilta jätealan toimijoilta hyvää vuoropuhelua ja yhteistyötä.

KAISA HALME | VIESTINTÄ
SUOMEN KIERTOVOIMA RY KIVO, EDUSTAA JULKISTA
JÄTEHUOLTOA JA KUNTIEN JÄTELAITOKSIA

Poistotekstiilien keräys alkaa koko Suomessa vuoden 2023 alusta

Valtioneuvoston uuden jäteasetuksen mukaan käyttökelvottomien mutta puhtaiden ja kuivien eli niin kutsuttujen poistotekstiilien keräys on aloitettava koko maassa vuoden 2023 alusta alkaen. Poistotekstiilejä on kerätty jo Etelä-Suomessa kehitys- ja suunnitteluhankkeiden yhteydessä joitakin vuosia.

Poistotekstiileillä tarkoitetaan rikkinäisiä, virttyneitä tai muuten käyttökelvottomia vaatteita ja kankaita, jotka ovat kuitenkin pestyjä ja kuivia. Poistotekstiiliin keräykseen käyvät takit, housut, hameet ja paidat sekä lakanat, pyyhkeet ja pöytäliinat.

Sen sijaan sekajätteeseen kuuluvat jatkossakin matot, peitot, tyynyt, pehmusteet, pehmolelut, sukat, alusvaatteet ja käyttökelvottomat laukut, vyöt ja kengät. Poistotekstiilien keräykseen eivät sovellu myöskään tekstiilit, jotka ovat kosteita, homeisia, likaisia tai joissa on tuholaisia tai jotka haisevat voimakkaasti.

Hyväkuntoiset ja käyttökelpoiset vaatteet sekä kodintekstiilit kannattaa edelleen laittaa myyntiin kirpputoreille. Vaihtoehtoisesti ne voi lahjoittaa uudelleenkäyttöön tai viedä hyväntekeväisyysjärjestöjen vaatteidenkeräykseen. Niitä voi myös korjata ja tuunata uuteen käyttöön sopiviksi.



Poistotekstiilien koejalostuslaitos valmistui viime marraskuussa Paimioon. Koelaitoksen tavoitteena on kehittää poistotekstiileille paras mahdollinen käsittely. Varsinainen koko Suomen poistotekstiilit käsittelevä jalostuslaitos rakennetaan Turkuun, ja sen toiminta alkanee vuoden 2025 aikana.

Poistotekstiilien jalostuslaitoksessa tekstiilit lajitellaan materiaalin mukaan. Kuidut avataan mekaanisesti, ja lopputuloksena saadaan kierrätyskuitua teollisuuden raaka-aineeksi. Kierrätyskuidusta voidaan valmistaa esimerkiksi lankaa, kuitukangasmateriaaleja, eristeitä, akustiikkalevyjä, suodatin-kankaita ja komposiitteja.

KORJAUS ON KESTÄVÄ TRENDI

OHJE JA KUVAT ANNI IGNATIUS

Mikkeliläiselle Anni Ignatiukselle jokainen vaate ansaitsee tulla korjatuksi. Käsityövaikuttajana tunnettu kolmen lapsen äiti rohkaisee tarttumaan neulaan ja lankaan taitotasosta huolimatta – tärkeintä ei ole korjauksen ulkonäkö, vaan käyttöiän pidentäminen.



Jopa rikkinäiset sukat voi paikata!

KORJAA TRIKOOVAATTEET TILKUILLA HELPOSTI

Joustavat trikoovaatteet reikiintyvät helposti arjessa. Voit paikata trikoovaatteiden reiät helposti langalla ja neulalla. Paikkakangasta saat muista rikkinäisistä vaatteista tai trikootilkuista.

Käyttämällä vaatetta 9 kuukautta pidempään ennen uuden ostamista sen hiili-, vesi- ja jätejalan jälki pienenee 20–30 prosenttia. Korjaamalla vaatteet säästät rahaa sekä luonnonvaroja.

Tarvitset

- Trikootilkkuja
- Nuppineuloja
- Neulan
- Lankaa
- (Parsinsienen)

Vinkki! Paikkaa aina vaatteet mahdollisimman samanlaisella kankaalla ja langalla kuin mitä alkuperäinen vaate on. Näin paikkakangas käyttäytyy pesussa samalla tavalla kuin muukin vaate.

Vinkki! Voit käyttää paikkauksessa ompelulankaa kaksinkertaisena. Voit myös käyttää kirjontalankoja tai muita puuvillalankoja.

1. Leikkaa trikookankaasta useamman sentin isompi paikkapala kuin mitä vaateen reikä on. Jos kangas on kulunut, ota sen kokoinen paikka, joka ylittää kuluneenkin alueen yli.

2. Asettele paikkakangas reiän päälle. Neulaa se nuppineuloilla kiinni vaatteeseen. Kun kaikki neulat osoittavat samaan suuntaan, on ommellessa helpompi vältellä neulan osumia. Voit käyttää kiinnittämiseen myös kaksipuoleista tukikangasta tai kankaiden väliaikaiseen kiinnitykseen tarkoitettua liimapuikkoa.

3. Tee langan päähän solmu. Ompela paikkakangas etupistoilla tai pykäpistoilla kiinni vaatteeseen muutaman millin päästä paikkakankaan reunasta. Venytä vaatetta ja paikkaa hieman ommellessa, jolloin ommel ei kiristä vaatteessa liikaa. Voit käyttää apuna myös parsinsientä, joka tukee paikkattavaa aluetta vaateen alla ompelun aikana.

4. Päättelä lanka hyvin ja ota vaate takaisin käyttöön!

Anni innostui käsitöistä jo varhain. Hän alkoi virkkaamaan 7-vuotiaana, ja siitä lähtien käsityöt ovat kuuluneet elämään erottamattomasti. Vuonna 2014 Anni valmistui luokanopettajaksi ja alkoi opettamaan käsitöitä, ja pitää nykyisin suosittua käsityöaiheista Instagram-tiliä @sormustin sekä samalla nimellä kulkevaa käsityöblogia. Instagramissa Anni rohkaisee ihmisiä jakamaan korjauksiaan tunnisteella #korjauskeskiviikko. Käsitöiden tiimoilta on syntynyt myös ohjeita eri lehtiin ja Korjaa kauniiksi -niminen kirja.

EI SE ULKONÄKÖ, VAAN TARKOITUS

Korjauksessa Anni kehottaa kaikkia tarttumaan neulaan ja lankaan – oli taitotasoa millainen tahansa. ”Helposti ajatellaan, etten kuitenkaan osaa. Kuitenkin vaateen ollessa jo rikki, ei haittaa, jos ei synny priimaa. Suunta on vain ylöspäin, jos vaateen käyttöikää saa jotenkuten pidennettyä.”

Annin mielestä kaikenlainen käyttöiän pidentäminen on plussaa – oli kyse sitten viikoista tai vuosista. ”Lasten-vaatteisiin olen saanut korjauksella lisää käyttöaikaa kahdesta viikosta useisiin vuosiin. Kesto riippuu aina vaateen käytötavasta sekä vaateen ja paikkauksen laadusta. Tärkeintä kuitenkin on, että käyttöikä lisääntyy edes hieman.”

Korjaus saa näkyä vaatteessa. Tällä hetkellä visible mending -korjaustekniikka on nousussa, minkä seurauksena korjausta ei edes yritetä piilottaa. ”Itse vertaan vaateen korjauksia kasvojen ryppyihin – ne ovat elettä elämää ja saavat näkyä vaatteessa. Näkyvä korjaus on myös tietynlainen statement ja mielipiteen ilmaus – vaatteita saa ja pitää korjata!”

Annin perheessä vaatteet pysyvät käytössä vuosia. Esimerkiksi muutam lastenhousut ovat korjauksen

myötä olleet käytössä kaikilla perheen nyt 3-, 5- ja 9-vuotiailla lapsilla. Lisäksi Anni on antanut useita uusia mahdollisuuksia lempifarkuilleen. ”Sain farkut ystävältäni. Olen korjannut niitä nyt kolmesti, ja farkut ovat olleet käytössäni nyt reilut kaksi vuotta. Edellisellä omistajallaan ne olivat käytössä vuosia.”

KÄYTÄ JA HUOLLA RAKKAUDELLE

Jos vaatteita hankkii uutena, kannattaa satsata laatuun, sillä laadukkaita vaatteita on helpompi korjata ja vaate säilyy käytössä pidempään. Jos tietoa laadukkaista materiaaleista ei ole, Anni neuvoo hypistelemään vaateen kangasta. ”Onko kangas ohutta vai jämää? Nukkaantuuko kangas helposti? Kannattaa myös opetella perustiedot eri materiaaleista. Tosi ohuet kankaat menevät rikki helposti ja ovat hankalia korjata. Esimerkiksi akryylia kannattaa välttää.”

Kun vaate on tullut tiensä päähän eikä korjaus enää onnistu, niille voi antaa täysin uuden elämän uudessa muodossa. Annin käsissä korjauskelvottomista vaatteista syntyy esimerkiksi kestotalouspaperia ja -rättejä ja matonkuteita. Käyttö- ja korjauskelvottomista farkuista on tehty kuteita ja paikkoja, ja takataskuista on askarreltu nyt viisi vuotta käytössä ollut joulukalenteri.

Vaatehuollossa Annilla on kestävä kultainen sääntö jaettavaksi: ”Osta vain lempi-vaatteitasi, sillä tosi ihania vaatteita jaksaa huoltaa hyvin. Tuuleta vaatteita pesun sijaan. Käännä vaate nurinpäin pesun ajaksi. Noudata pesuohjeita. Korjaa reiät mahdollisimman aikaisin – pieni reikä on helpompi korjata kuin iso.”



KIITOS KUN LAJITTELET!

VIE KIINTEISTÖN KERÄYSASTIAAN TAI EKOPISTEELLE



MUOVIPAKKAUKSET

- Elintarvikkeiden muoviset pakkaukset kuten jogurttipurkit, leikkele- ja juustopakkaukset
- Pesuaine- ja shampoopakkaukset
- Muovipullot, -kanisterit ja -purkit
- Muovipussit, -kassit ja -kääreet

Vain puhtaat ja kuivat pakkaukset.
Laita likaiset pakkaukset sekajätteeseen.

► **Hyötykäyttö:** Kukkuruukkuja, tiski- ja WC-harjoja, muovipusseja ja jätessäkkejä.



KARTONKI

- Maito- ja mehutölkit
- Keksipaketit, jauhopussit, pizzalaatikat
- Juomapakkausten kääreet
- Pahvilaatikat

Huuhtelee likaiset pakkaukset.
Litistä ja pakkaa tiiviisti.

► **Hyötykäyttö:** Kirjekuoria, kartonki-pakkauksia, aaltopahvia ja erilaisia kartonkihylsyjä.



METALLIPAKKAUKSET

- Metallipurkit ja -kannet
- Alumiinifoliot
- Tyhjät ja kuivat maalipurkit

Metallipakkaukset suositellaan toimitettavaksi Rinki-ekopisteelle.



MUUT METALLIJÄTTEET

- Kattilat ja pannut
- Ruokailuvälineet
- Muu kotitalouden pienmetalli

Vie kiinteistön metallinkeräykseen tai lajitteluasemalle/jätekeskukseen.

► **Hyötykäyttö:** Uusia metallipakkauksia, polkupyöränrunkoja, lapioita ja autonosia.

Kiinteistökohtaisessa keräyksessä metalli- ja lasijäte voidaan laittaa samaan jäteastiaan.



PAPERI

- Sanoma- ja aikakauslehdet
- Mainokset
- Kirjekuoret
- Kopio- ja tulostepaperit
- Postikortit
- Tuoteluettelot ja kirjat

Vie paperi keräykseen irrallaan.
Niittejä tai klemmareita ei tarvitse poistaa.

► **Hyötykäyttö:** Sanomalehtipaperia sekä WC- ja käsipyyhepaperia.



LASIPAKKAUKSET

- Lasipurkit
- Pantittomat lasipullot

Lasipakkaukset suositellaan toimitettavaksi Rinki-ekopisteelle.

► **Hyötykäyttö:** Uusia lasipurkkeja ja -pulloja sekä rakentamiseen vaahtolasia



LASI JA KERAMIikka

- Posliini, keramiikka
- Kristalli, peililasi
- Lasiaasiat, opaallilasi
- Lasiset lääkepakkaukset

Vie kiinteistön lasinkeräykseen tai lajitteluasemalle/jätekeskukseen.

► **Hyötykäyttö:** Maanrakennusaineeksi.

VIE KOMPOSTORIIN TAI BIOJÄTTEEN KERÄYSASTIAAN



BIOJÄTE

- Ruuantähteet
- Hedelmien ja vihannesten kuoret
- Kahvinporot, teepussit
- Huonekasvit ja kasvien pehmeät osat
- Kinkkurasvat, keitot ja nesteet

Pakkaa biojäte paperipussiin, ohueen muovipussiin tai biohajoavaan pussiin ennen keräysastiaan laittamista. Kerää nestemäiset biojätteet maitopurkkiin ja laita siinä biojäteastiaan. Biojätteen erilliskeräykseen voi laittaa myös koirankakat pusseineen.

► **Hyötykäyttö:** Biokaasua liikennepolttoaineeksi. Ravinteikas jäännös maatalouteen lannoitteeksi.

VIE SEKAJÄTEASTIAAN



SEKAJÄTE ENERGIAKSI

- Muut kuin pakkausmuovit (lelut, hammasharjat, pakasterasiat jne.)
- Likaiset pahvit, paperit ja muovipakkaukset
- Lahja-, pakkaus- ja käärepaperit
- Hygieniatuotteet
- Käyttökelvottomat vaatteet, jalkineet ja kodin tekstiilit
- Pölypussit ja siivousjätteet
- Tupakantumpit ja tuhka
- Purukumi
- Lemmikkieläinten kuivikkeet
- Pienet puuperäiset jätteet
- Hehku- ja halogeenilamput
- Kananmunan kuoret
- Käsipyyhepaperit

► **Hyötykäyttö:** Sekajäte hyödynnetään energiaksi ekovoimalaitoksessa.

VIE LAJITTELUASEMALLE TAI JÄTEKESKUKSEEN



- Suuret jätteet ja jätekuormat
- Rakennusjäte
- Kiviaines
- Rakennuspuujäte ja käsittelemätön puujäte
- Metalliromu

LAJITTELE OIKEIN JA VIE KERÄYKSEEN



VAARALLINEN JÄTE

Ekokymppin järjestämiin vastaanottopisteisiin kotitalouksista **veloituksetta**.

- Kovettumattomat maali-, liima- ja lakkajätteet, myös näiden aerosolipullot
- Liuottimet kuten tärpätti, tinneri ja asetoni
- Uudenvuoden tinat
- Ajoneuvojen ja työkalujen akut
- Käytetyt öljyt, öljyiset jätteet (esim. trasseli) ja öljynsuodattimet
- Kasvinsuojelu- ja torjunta-aineet sekä niiden pakkaukset
- Puunsuoja- ja kyllästysaineet
- Myrkyt ja desinfointiaineet



SÄHKÖLAITTEET

Myyntipisteisiin uuden laitteen oston yhteydessä, lajitteluasemalle tai muihin tuottajayhteisöjen hyväksymiin vastaanottoaikoihin kotitalouksista **veloituksetta**.

- Kaikki verkkovirralla, akulla tai paristolla toimivat laitteet
- Jääkaapit, pakastimet
- TV:t, tietokoneet
- Pölynimurit, kahvinkeitin, puhelimet, radiot
- Loisteputket, energiansäästölamput, LED-lamput



PARISTOT JA PIENAKUT

Myyntipisteisiin kotitalouksista **veloituksetta**.

- Teippaa käytöstä poistettujen paristojen ja akkujen navat.
- Pussita vuotaneet paristot.



LÄÄKEJÄTE

Apteekkeihin kotitalouksista **veloituksetta**.

- Tabletit omassa liuskoissaan tai irrallisina läpinäkyvässä pussissa
- Jodia sisältävät lääkkeet sekä solusalpaajat omassa pakkauksissaan
- Nestemäiset lääkkeet, voiteet ja suihkeet omassa pakkauksissaan
- Elohopeakuumemittarit pakattuina
- Neulat ja piikit pakattuina

USEIN KYSYTTYÄ

Tälle palstalle on koottu usein kysyttyjä jätteitä ja niiden lajitteluohjeita. Suurin osa jätteistä on sellaisia, joita ei voi laittaa kodin jäteastiaan. Katso listalta, minne näitä jätteitä voi viedä. Jos kaipaamaasi tietoa ei tästä löydy, ota yhteyttä Ekokymppin asiakaspalveluun.

Grilli, myös kaasugrilli ► metallinkeräys

Sähkögrilli ► sähkölaittekeräys

Haravointijäte ► puutarhajätekompostiin tai lajitteluasemalle / Kajaanissa Risu-Mattilaan / Vaalassa jätevedenpuhdistamolle

Hyllyt, kirjahyllyt ja muut puiset huonekalut ► rakennuspuujäte lajitteluasemalla/jätekeskuksessa

Hehkulamput ja halogeenilamput ► sekajäte energiaksi

Aerosolipullo ► vaarallinen jäte, jos vähänkin hölskyy tai pihisee suutinta painettaessa

Ilmapatja ► sekajäte energiaksi

Ikkunalasi, peililasi, lasiastiat ► lasi ja keramiikka

Jääkaappi, myös kaasulla toimiva ► sähkölaittekeräys lajitteluasemalla/Entringissä

Kaasupatruuna ► vaarallisen jätteen keräys lajitteluasemalla/Entringissä/jätekeskuksessa

Kaasupullo ► palauta myyjälle

Kiuskivet, myös keraamiset ► kiviaines lajitteluasemalla/jätekeskuksessa

Lastenrattaat ja -vaunut ► lajitteluasemalle / jätekeskukseen, metallirungot käyvät metallinkeräykseen

Led- ja loistelamput ► sähkölaittekeräys

Lumikola ► metallinkeräys

Lämminvesivaraaja ► sähkölaittekeräys

Matot, peitot ja tyynyt ►

sekajäte energiaksi/rakennusjäte lajitteluasemalla / jätekeskuksessa

Muste- ja värikasetti ► tyhjänä sekajäte energiaksi, muutoin vaarallinen jäte

Nurmikkopalat ► lajitteluasemalle / Kajaanissa Risu-Mattilaan/Vaalassa jätevedenpuhdistamolle, huom. multa on karisteltava pois. Multineen maa-ainesten vastaanottoaikkoihin tai omaan puutarhajätekompostiin.

Ovi ► lajitteluasemalle/jätekeskukseen

Pyykinkuivausteline ► metallinkeräys

Ruohonleikkuri ► metallinkeräys, poista öljyt ja polttoaineet

Sohvat, nojatuolit ja joustinpatjat ► lajitteluasemalle/jätekeskukseen

Sukset, sauvat ja kävelysauvat ► sekajäte energiaksi

Sähköjohdot, kaapelit ja jatkojohdot ► sähkölaittekeräys

Trampoliini ► metalliosat metallinkeräys, pehmuste sekajäte energiaksi

Tietoturvajäte ► kysy arkistontuhauspalvelua jätehuoltoyrityksiltä

Vene ► koosta riippuen lajitteluasemalle tai jätekeskukseen

Vieraslajikotilot ja -etanat ► kiehuvaan veteen ja sen jälkeen sekajätteeseen

Värityskirjat ja piirustukset ► paperinkeräys

Öljysäiliö ► tyhjät teräsiset öljysäiliöt metalliromuna jätekeskukseen

Testaa lajittelutaitosi ja pelaa jätevisaa! www.ekokymppi.fi/visa

Kierrätys on kestävyyslaji, johon saat tukea Ekokympiltä

Me suomalaiset olemme suuren kierrätysshaasteen edessä. Jätteiden kierrätysaste on 43 prosenttia, kun reilun kolmen vuoden kuluttua kaikesta jätteestä tulisi kierrättää jo 55 prosenttia. Jos jokainen asukas parantaa lajitteluaan, olemme lähempänä yhteistä tavoitettamme.

Kun haet tietoa Ekokymppin verkkosivuilta tai osallistut koulussa, oppilaitoksessa tai vapaa-ajalla Ekokymppin ympäristökasvat-tajan lajitteluinfoon, olet saanut kierrätys-valmennusta. Myös Ekokymppin asiakaspal-velijat ja lajitteluaseman sekä jätekeskuksen henkilökunta antavat kierrätysvalmennusta. Kierrätysvalmennus on kuntien jätelaitos-ten neuvonta- ja kasvatustyötä jätteiden vähentämiseksi ja niiden hyödyntämiseksi.

Kierrätysvalmennusta on tarjolla mones-sa muodossa kaikille jätteitä tuottaville suomalaisille. Useimmat jätelaitokset julkaisevat asukkaille jaettavia tiedottei-ta, lehtiä, seinäkalentereita, esitteitä tai muita painotuotteita. Etenkin lapsia ja nuoria neuvotaan draamallisin keinoin; lajittelusta on tehty mm. videoita, pelejä ja teatteria. Lainattavissa on maksutta jopa käsinukkeja.

Jätelain mukaan kunnan on järjestettävä neu-vontaa, tiedotusta ja valistusta vastuulleen kuuluvan jätehuollon osalta. Neuvonta kes-kittyy ohjaamaan asukkaita jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseen. Asukkaiden tulee lisäksi saada kunnan jätelaitokselta tie-toa siitä, miten eri jätteet lajitellaan ja miten ne tulee toimittaa jätteen vastaanottoon.

Treenataan yhdessä kierrätyslihaksia, jotta meillä kaikilla riittää viisautta ja tahtoa toimia arjessa fiksusti ja ympäristöä sääs-täen! Tutustu Ekokymppin tarjoamaan neuvontaan ja valistukseen osoitteessa

ekokymppi.fi/palvelut/jateneuvonta-ja-valistus

6 VINKKIÄ LEMMIKIN ILMASTOKUORMAN KEVENTÄMISEEN

Millaisia kuluttajia lemmikit ovat? Omistajansa kaltaisia. Lemmikinomistajat kuluttavat lemmikkeihin yhä enemmän. Lemmikin kuluttaman ruuan, tarvikkeiden ja liikkumisen ympäristövaikutuksiin on mahdollista vaikuttaa samoilla keinoilla kuin ihmistenkin. Pienennä siis hiilijalanjäljen ohella hiilitassunjälkeä.

1. Ennakoi

Valmistaudu uuden perheenjäsenen tuloon ennakoimalla välttämättömät tarpeet. Tee löytöjä kirppisryhmistä ja kuluttajien välisistä kauppapaikoista. Eri kanavien hakuvahdit ovat käteviä, sillä ne tekevät etsimistyön puolestasi.

2. Kierrätä

Tarpeet ja mieltymykset voivat lemmin elinkaaren aikana muuttua. Muis-tathan laittaa tarpeettomat tarvikkeet kiertoon pian. Tarjoat samalla toiselle lemmikinomistajalle mahdollisuuden hankkia käytettyä uuden sijaan.

3. Valitse ekologisia tuotteita

Kun tarvitset uutta, suosi luonnon-mukaisia materiaaleja. Kestävyys on tuotteelle eduksi, sillä silloin sen elinkaari on pidempi ja uudelleen-käytön mahdollisuudet paremmat.

4. Suosi lähellä tuotettua ruokaa

Suomessa toimii useampi lemmikin-ruokavalmistaja, ja joillakin on oma tehtaanmyymälä. Tutki, voisiko lihaa syöväälle lemmikillesi sopia lem-

minruoka, jossa on hyödynnetty lihateollisuuden sivuvirtatuotteita.

Vertaa myös ruokien pakkausma-teriaaleja. Vältä öljypohjaista muo-via, ja suosi kierrätettäviä paperi-, kartonki- ja metallipakkauksia.

5. Kävele, pyöräile, käytä julkista liikennettä

Lähelle pääsee helpommin omin voimin. Suosi siis lähellä olevia ulkoilumaastoja. Isomman lemmin voi opettaa kulkemaan pyörän vieressä ja pienemmän lemmikin pyörän kyydissä tarvittavin varustein.

6. Aktivoi luovasti

Lemmikin leikkeihin ei välttämättä tar-vita viimeisimpiä elektronisia vempai-mia, vaikka ne hauskoja ovatkin. Leluja voi tehdä tarpeettomista tekstiileistä tai tavaroista turvallisuus huomioiden. Poista pehmoleluista muovisilmät, napit ja muut irtoavat materiaalit. Vanhat sukat eivät kelpaa tekstiilin-keräykseen, mutta ne voivat olla lem-mikillesi kutsu iloiseen leikkihetkeen. Talouspaperi- ja hygienysistä ja kananmunakennoista saat oivaa virikettä jyrsi-jöille tai ruokintavirikkeitä kissoille.



LAJITTELE NÄIN!

Elektroniikkaa sisältävä lelu tai tuote, esimerkiksi akvaarion sähköpumppu ► Sähkölaitteiden keräykseen.

Häkki ► Metallinen katto ja seinät osissa metallinkeräykseen, muovinen pohja sekajätteeseen.

Jätökset ► Muovipussissa sekajätteeseen. Hyödynnä leipä- ja hedelmäpusit kakkapussina.

Kissanhiekkä, kuivike, pelletit, aluspurut ► Sekajätteeseen. Kasvi- ja puukuitupohjaiset saa laittaa myös biojätteen keräykseen.

Kuljetuskoppa ja -laukku, peti ► Sekajätteeseen. Metallinen ovi metallinkeräykseen.

Kuollut lemmikki ► Tuhkattavaksi tai haudattavaksi maanomistajan luvalla. Jos tuhkaus tai hautaus ei ole mahdollinen, voi kissaa pienemmät lemmikit, kuten undulaatit tai hamsterit, laittaa pakkaukseen käärittynä sekajätteeseen. Isommat lemmikit on mahdollista viedä Majasaaren jätekeskukseen.

Lemmikinruokapussi ► Materiaalinsa mukaan muovin, metalliin tai kartonkiin. Sekajätteeseen, jos pakkauksessa montaa vaikeasti eroteltavaa materiaalia.

Lääkkeet lemmikin kotiapteekista ► Apteekkiin.

Teemme yhdessä parasta lajittelua, jätehuoltoa ja kiertotaloutta



KERROMME TÄSSÄ JUTUSSA, MITÄ EKOXYMPIN SANONTA "PARASTA PORUKALLA" TARKOITTAÄ.

"Parasta porukalla" -sanontamme tarkoittaa, että teemme parasta jätehuoltoa ja kiertotaloutta Kainuussa ja Vaalassa yhdessä sinun ja monien kumppaneidemme kanssa.

Ensin me kaikki lajittelemme jätteet kotona. Sen jälkeen me

täällä Ekokympeissä hoidamme kotisi jätteiden keräyksen jätteenkuljetusyritysten kanssa. Hoidamme myös jätteet kierrätykseen ja hyötykäyttöön. Teemme tämän yhteistyössä kumppaneidemme kanssa. Haluamme, että jätehuolto on meille kaikille tehokas ja edullinen.

Me Ekokympeissä annamme myös lajitteluohjeita ja määräyksiä. Teemme ympäristökasvatusta ja viestintää usealla kanavalla kuten sosiaalisessa

mediassa eli somessa ja verkkosivuilamme. Ystävällinen henkilökuntamme auttaa sinua, jos sinulla on kysytävää jätehuollosta tai lajittelusta.

MIKSI LAJITTELU JA ONNISTUNUT JÄTEHUOLTO ON TÄRKEÄÄ?

Teemme yhdessä parasta jätehuoltoa, koska me kaikki haluamme rakentaa parasta tulevaisuutta. Se tarkoittaa, että elämme ympäristössä,

joka on siisti, viihtyisä ja turvallinen. Onnistumme yhdessä, kun vähennämme jätettä ja lajittelemme jätteet kierrätystä varten. Kun lajittelemme jätteet, niistä valmistetaan myöhemmin uusia tuotteita tai tuotetaan energiaa. Samalla syntyy uusia yrityksiä, työpaikkoja ja keksintöjä. Näin toimii ja toteutuu kiertotalous. Lajittelu ja kiertotalous säästävät myös luontoa, ja kaikilla on hyvä mieli.

Suunnittelemme yhdessä asukkaiden kanssa parasta jätehuoltoa.



VIERASLAJIT VEKS!



Kevät on täällä taas! Kukat ja mehiläiset valmistautuvat tarmokkaasti lyhyeen, mutta kiihkeään kesäkauteen. Kukivat kasvit tarjoavat ravinnon pölyttäjille, jotka puolestaan auttavat näitä jatkamaan eloaan seuraavanakin kesänä. Jokaisen elion ja otuksen kukoistukselle on vakiintunut paikkansa ja aikansa. Täällä ravintoketjun huipullakaan eivät riistaeläimet ja marjasadot ilmesty pakastimeen ilman elonkehän luontaista kiertoa. Ihmisen toiminta on hämmäntänyt luonnon kiertokulkua muun muassa vieraslajeilla, joiden leviämisen voi olla arvaamattomia seurauksia Kainuunkin alkuperäisluonnolle.

Mikä on vieraslaji ja mitä haittaa siitä on?

Vieraslaji on levinnyt ihmisen avustuksella yli valtamerten ja vuoristojen, joita olisi muuten ollut mahdotonta ylittää. Vieraslaji on siis eri asia kuin ilman ihmisen avustusta leviävä tulokaslaji. Luontaisen kilpailun puuttuessa se jyrää usein alkuperäislajit tieltään.

Haitallisten vieraslajien torjunta Kainuussa

Merkittävää haittaa alkuperäisluonnolle aiheuttavien haitallisten vieraslajien kasvattamista ja hävittämistä ohjaavat sekä kansallinen, että kansainvälinen lainsäädäntö. Vieraslajien torjuntaa Kainuussa edistämään perustettiin vuonna 2021 Vieraslajit Veks! -projekti yhdessä Kainuun kuntien ja Ekokympein kanssa. Projekti on osa valtakunnallista tavoitetta edistää vieraslajien leviämistä ja torjuntaa sekä yksityisten, että julkisten tahojen toimesta. Vieraslajit Veks! -projektin tärkeimpiä kohdelajeja ovat komealupiini, jättipalsami, jättiputki ja kurtturnuus, jotka ovat kaikki merkittävää haittaa aiheuttavia vieraslajeja.

Vieraslajien torjunta herättää monenlaisia tuntemuksia, ja esimerkiksi voimakkaasti leviävää komealupiinia pidetään usein tienvarsien komistuksena ja silmänilona. Lupiini on kuitenkin säädetty haitalliseksi vieraslajiksi, jonka leviämisen estäminen kuuluu jokaisen maanomistajan velvollisuuksiin. Kasvukauden alkaessa onkin hyvä alkaa silmäillä omaa lähiympäristöään vieraslajien varalta, ja tarttua toimeen niiden torjunnassa. Lainsäädännön mukaisena vähimmäisvaatimuksena torjuntatoimille voidaan pitää tehokasta leviämisen ehkäisyä, mikä tarkoittaa esimerkiksi lupiinin kukkien poistamista aina ennen siemenen kypsymistä.

Kartoita esiintymät iNaturalist - mobiili-sovelluksella

Kartoitus on erittäin tärkeää torjuntatyötä, ja sen voi tehdä hauskaasti ja näppärästi iNaturalist -mobiilisovelluksella. Käyttäjät tunnistavat toistensa havaintoja kuvien perusteella, ja samalla vieraslajien sijaintitiedot saadaan automaattisesti julkiselle kartalle. Hieno sovellus muuhunkin luontoharrastukseen ja lajintunnistukseen!

<https://inaturalist.laji.fi/>

Kaikkien vieraslajien tunnistamisesta ja torjunnasta löytää parhaiten lisätietoja www.vieraslajit.fi verkkosivulta. Apua pihan torjuntatöihin voi nyt kysyä paikallisten 4H-yhdistysten kesätyöläisiltä ja nuorisoyrittäjiltä! Ekokymppi ottaa vieraskasvijätteen maksutta vastaan lajitteluasemillaan. Ohjeet oikeaan käsittelytapaan ja toimituspaikkaan kannattaa kuitenkin sisäistää ennen kuljettamista. Katso ohjeet sivulta 3.

TUNNISTA JA ESTÄ LEVIÄMINEN



KOMEALUPIINI

Komealupiini on monivuotinen kasvi, joka asettuu vahvan juurakkonsa ja pitkäikäisen siemenpankkinsa avulla tukevasti paikoilleen. Lisäksi lupiini rehevöittää kasvualustansa alkuperäiskasvillisuudelle kelpaamattomaksi, ja aiheuttaa pölyttäjähyönteisten yksipuolistumista. Torjunta on tehokkainta ja edullisinta aloittaa heti pienistä kasvustoista. Keväällä lupiini nousee pintaan lumipeitteen reunoilta heti ensimmäisten kasvien joukossa, jolloin ne kannattaa kaivaa juurineen ylös.



JÄTTIPALSAMI

Yksivuotinen jättipalsami kukkii kesän ehtoopuolella, ja on heikkoine juurineen ja lyhytikäisine siemenpankkeineen kitkollinen torjuttava. Kitkentä tulee aloittaa ennen pokahtavan siemenkodon kypsymistä, jotteivat siemenet kulkeudu toisaalle vaatteiden ja kenkien mukana. Kasvi juurtuu ja versoo helposti uudelleen kitkennän jälkeen, joten tyviosa kannattaa murskata kengällä, ja aluetta tarkkailla tulevinakin vuosina. Tiheät kasvustot tukahduttavat alkuperäislajiston tieltään, ja heikkojen juurten aiheuttama eroosio voi jopa pilata taimen kutujokia.



JÄTTIPUTKI

Jättiputken myrkyllinen kasvineste aiheuttaa vakavia iho-oireita yhdessä auringonvalon kanssa, joten omatoiminen torjunta kannattaa suorittaa peittävässä vaatekussessa ja pilvisellä säällä. Tärkeintä on poistaa kukinto ja sulkea se tiiviisti kaksinkertaiseen jätessäkkiin, jonka voi toimittaa maksutta Ekokympein lajitteluasemille aukioloaikoina. Esiintymistä kannattaa myös ilmoittaa kuntaan tai Vieraslajit Veks! -projektille, joilta saa myös torjunta-apua. Jättiputken kartoitus laji.fi -kartalle on tärkeä osa torjuntatyötä, sillä pitkän aikavälin tavoite on hävittää jättiputki Kainuusta kokonaan!



KURTTURNUUSU

Kurtturnuus muodostaa läpitunkemattomia kasvustoja etenkin rannikoilla ja saaristossa, jonne siemenet leviävät lintujen jätöksien mukana kaukaa sisämaasta asti. Kurtturnuusun tunnistaminen voi olla hankalaa, ja tuntomerkit kannattaa tarkastaa **vieraslajit.fi -sivustolta**. Tavallisimpia tuntomerkkejä ovat litteät, naurismaiset kiulukat, sekä karvaiset ja kurttauiset lehdet. Juuria sisältävää maa-ainesta ei pidä siirrellä tarpeettomasti, sillä pienikin juurenpätkä voi synnyttää uuden kasvuston. Kiulukoiden poistaminen ehkäisee siemenestä leviämistä.

MIKÄ KERÄYSPISTE JA KUKA VASTAA?

Mitä erilaisia keräyspisteitä on asukkaiden käytössä Ekokymppin toiminta-alueella, mitä jätettä minnekin viedään ja kenen vastuulla eri pisteet ovat?

Alla on vastauksia näihin kysymyksiin. Lisätietoa keräyspisteistä saat verkkosivuiltamme ja asiakaspalvelustamme.



ALUEKERÄYSPISTE

Aluekeräyspiste on asuinkiinteistöjen yhteinen sekajätteen keräyspaikka, jonka käyttöoikeus on aluekeräysmaksun maksaneella taloudella. Pisteitä on haja-asutusalueella noin 130 kpl, ja niiden hoidosta ja ylläpidosta vastaa Ekokymppi. Osassa on myös paperinkeräys, johon kaikilla talouksilla on käyttöoikeus. Paperinkeräys on tuottajayhteisön vastuulla.



PARISTOKERÄYS KAUPOISSA

Paristojen ja pienakkujen keräyslaatikot ovat niissä kaupoissa, jotka myyvät paristoja ja akkuja. Paristokierrätystä Suomessa organisoivat tuottajayhteisöt Recser Oy.

Kuva: **Paristokierrätys / Recser Oy**



LAJITTELUASEMA

Lajitteluasema on eri jätelajien vastaanotto-paikka, jonne kotitaloudet voivat aukioloaikoina tuoda kodin hyötyjätteitä, sekajätteitä ja vaarallisia jätteitä – lajiteltuina ja pienissä erissä. Hyötyjätteiden ja vaarallisten jätteiden vastaanotto on asukkaille maksutonta. Maksullista jätettä ovat sekajäte energiaksi ja rakennusjäte sekä suuret jätekuormat ja suurikokoiset jätteet. Lajitteluasemia on kahdeksan – yksi jokaisessa Ekokymppin jäsenkunnassa, ja niistä vastaa Ekokymppi.



APTEEKKI

Kaikissa Kainuun ja Vaalan apteekeissa on Ekokymppin järjestämä lääkejätteen vastaanotto. Kotitaloudet voivat veloitusetta viedä apteekkiin kodin vanhentuneet lääkkeet. Vastuutaho on Ekokymppi.



ENTRINKI

Kierrätyskeskus Entrinki sijaitsee Kajaanissa, ja siellä on Ekokymppin järjestämä vaarallisten jätteen vastaanotto. Kotitaloudet voivat viedä sinne veloitusetta kodin vaarallista jätettä kuten jäteöljyjä, maaleja ja liuottimia. Vaarallisten jätteen vastaanotto on Ekokymppin vastuulla. Entringissä on myös sähkölaitteiden veloituseton vastaanotto. Siitä vastaavat tuottajayhteisöt kuten Serty ja Elker. Nakertaja-Hetteenmäen kyläyhdistys vastaa muusta Entringin toiminnasta.



PANTTIPULLOJEN JA -TÖLKKEIDEN KERÄYSAUTOMAATIT KAUPOISSA

Juomapakkausten osalta koko Suomessa on käytössä panttiin perustuva palautusjärjestelmä, josta vastaa Suomen Palautuspakkaus Oy.

Kuva: **Suomen Palautuspakkaus Oy**

Etsi
keräyspiste
palvelusta
kierrätys.info



JÄTEKESKUS

Majasaaren jätekeskus on nykyaikainen jätteenkäsittelylaitos Kajaanissa. Jätekeskus vastaanottaa, käsittelee ja hyödyntää useita jätelaatua kuten rakennusjätettä, yhdyskuntajätettä, biojätettä, vaarallista jätettä ja pilaantuneita maita. Alueella on myös lajittelulaituri, jonne kotitaloudet voivat pienkuormina tuoda kodin jätteitä kuten puutavaraa, keramiikkaa, muovivaunuja, huonekaluja ja metalliromua. Löydät ohjeet ja kartan jätekeskuksen lajittelulaiturista sivustoltamme [ekokymppi.fi](#) ► **Tietopankki** ► **Esitteet ja julkaisu** ► **Lajitteluasemat ja jätekeskus**. Myös Majasaaren jätekeskus on Ekokymppin vastuulla.



RINKI-EKOPISTE

Rinki-ekopisteet sijaitsevat pääasiassa kauppaliikkeiden yhteydessä, ja niissä otetaan vastaan kotitalouksien pakkausjätettä – kartonkia, lasia ja metallia sekä muutamalla ekopisteellä myös muovipakkauksia. Rinki-ekopisteiden vastuutaho on Suomen Pakkauskierrätys Rinki Oy, joka järjestää valtakunnallisesti pakkausjätteiden keräysverkoston. Useimmilla Rinki-ekopisteillä on myös paperinkeräys ja UFF:n tekstiilinkeräys, johon voi tuoda ehjää ja puhdasta kodin tekstiiliä muovipussiin pakattuna. Paperinkeräyksestä vastaa tuottajayhteisö ja tekstiilikeräyksestä UFF.

Kuva: **Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy**



RISU-MATTILA JA OTANMÄEN PUUTARHAJÄTTEEN VASTAANOTTOALUE

Kajaanissa on kaksi puutarhajätteen vastaanottoaluetta, Risu-Mattila Vuoreslahdentiellä ja toinen Otanmäentiellä vuolijokelaisten ja otanmäkeläisten käyttöön. Ekokymppi vastaa molemmista pisteistä, samoin jokaisen lajitteluaseman yhteydessä olevasta puutarhajätteen keräysalueesta. Puutarhajätetehäisiin voi tuoda toisistaan erillään haravointijätteet ja metsätähteet (risut ja oksat).

Maaliman paras lajitteluasema

Puolangan lajitteluasema siirtyy tulevana kesällä uuteen osoitteeseen, Lämpökatu 2. Muutos antaa erinomaisen tilaisuuden kehittää lajitteluasemaa entistä asiakaslähtöisemmäksi. Ekokymppi halusi kehittää palvelukokemusta siten, että kuntalaisten toivomuksia aidosti kuunneltaisiin. Niinpä avuksi pyydettiin palvelumuotoilun ammattilaisia Muotoilutoimisto 2Loopsista. Yhteistyön tavoitteena oli kehittää puolankalaisille palvelukokemus Maaliman parhaasta lajitteluasemasta ja parantaa asiakaspalautteiden perusteella Ekokymppin lajitteluasemien palvelukonseptia kokonaisuudessaan.

Puolanka on puhunut

Puolankalaiset haluavat lajitteluasemalla asiointiin olevan helppoa ja selkeää. Lajitteluasemalle haluttiin monipuolisia kierrätysmahdollisuuksia laajoilla aukioloajoilla. Puolankalaisia haastateltiin yleisölle avoimessa kuulemis-tilaisuudessa sekä syvemmälle porautuvissa henkilökohtaisissa haastatteluihin. Palvelukokemus on palautteen perusteella ollut jo erinomaista, mutta silti palvelumuotoilun kautta löydettiin useita kehittämiskohteita. Lämmin kiitos yhteistyöstä puolankalaisille.

Suunnitelmia uudesta lajitteluasemasta

Puolangan uudelle lajitteluasemalle ollaan suunnittelemassa mahdollisuutta ns. lajitteluseinään, jossa voi asioida aukioloaikojen ulkopuolella. Lajitteluseinälle voi tuoda rajoitettuja ja pienempiä jäte-eriä. Toimiston, konttien ja opasteiden ulkoasua kohennetaan. Luonto tuodaan osaksi uutta ilmettä käyttämällä luonnon materiaaleja rakentamisessa sekä tekemällä lajitteluaseman ympäristön luonto näkyväksi esimerkiksi valaistuksen tai istuksien avulla. Lajitteluasemalle tulee kierrätyskontti, johon voi jättää tavaran, joka vielä kelpaisi käyttöön sellaisenaan. Kierrätyskontista voi vastaavasti ottaa mukaansa tarvitseman tavaran. Maksamisesta tehdään helpompaa ottamalla käyttöön korttimaksumahdollisuus. Nettisivut uusitaan siten, että jokaiselle lajitteluasemalle on oma sivu, jossa on asiointia ja lajittelua helpottavia ohjeita, esim. aukioloajat, aluekartat ja lajitteluohjeet.

Puolangan uuden aseman kehittämisideoita otetaan myöhemmässä vaiheessa käyttöön myös muilla Ekokymppin lajitteluasemilla.



Painotuotteet
4041-0619

HYÖDYNÄ LAJITTELUASEMAPALVELUT

Asuinkunnastasi riippumatta
voit käyttää kaikkia Ekokymppin
palveluita virallisina aukioloaikoina.



LAJITTELUASEMAT

HYRYNSALMI

Tervatie 9, 89400 Hyrynsalmi
044 710 0121
Avoinna ma 9–15, to 12–18

KUHMO

Jaurakatu 3, 88900 Kuhmo
044 071 0076
Avoinna ti 12–18, pe 9–15 ja lisäksi
toukokuun alusta elokuun loppuun to 12–18

PALTAMO

Kylänpurontie, 88300 Paltamo
044 710 0131
Avoinna ma 12–18, to 9–15

PUOLANKA

Puhdistamontie 1, 89200 Puolanka
044 710 0123
Avoinna ma 12–18, to 9–15

RISTIJÄRVI

Viitostie 61, 88400 Ristijärvi
044 710 0122
Avoinna pe 12–18 ja lisäksi huhtikuun
alusta syyskuun loppuun ti 9–15

SOTKAMO

Lietekuja 4, 88610 Vuokatti
044 710 0124
Avoinna ma 8–14, to 12–18 ja lisäksi
toukokuun alusta lokakuun loppuun pe 12–18

SUOMUSSALMI

Porokankaantie 1, 89600 Suomussalmi
044 071 0075
Avoinna ti 12–18, pe 9–15

VAALA

Nahkasalmentie 1, 91700 Vaala
044 710 0129
Avoinna ti 9–15, pe 12–18

Kaikki lajitteluasemat ovat avoinna kesäkuukausina (touko–elokuu)
myös parillisten viikkojen lauantaina klo 10–13.

MAJASAAREN JÄTEKESKUS

Mustantie 500, 87900 Kajaani
08 687 0157
Avoinna ma 8–18, ti–pe 8–16

KIERRÄTYSKESKUS ENTRINKI

Syväojankatu 4, 87700 Kajaani
0400 794 852
Avoinna ma–pe 9–17, la 10–14

EKOKYMPPI ASIAKASPALVELU

Palvelemme arkisin klo 9–17
08 636 616
info@ekokymppi.fi
www.ekokymppi.fi chat



Ekokymppi jäteneuvonta



Ekokymppi



Ekokymppi



Kurre Kainuulainen



ekokymppi